

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

2017 йил 5 СЕНТЯБРЬ, СЕШАНБА

Газета 1966 йил
1 июлдан
чиқа бошлаган

ШАҲАР ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ КУНДАЛИК ГАЗЕТАСИ

№ 182 (13.515)

Баҳоси эркин нарҳда

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

ВАЛЮТА СИЁСАТИНИ ЛИБЕРАЛЛАШТИРИШ БЎЙИЧА БИРИНЧИ НАВБАТДАГИ ЧОРА- ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Кейинги йилларда валюта сиёсати ва ташқи савдо фаолияти соҳасини такомиллаштириш бўйича кўрилган чора-тадбирлар мамлакатимиз иқтисодиётига хорижий инвестицияларни жалб қилиш, экспорт салоҳиятини ошириш, замонавий, экспортга йўналтирилган ишлаб чиқаришларни ҳамда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларини барқарор ривожлантиришга хизмат қилгани қайд этилсин.

Мақбул миқдорда ташқи қарзларни жалб қилиш бўйича изчил амалга оширилаётган сиёсат Ўзбекистоннинг мажбуриятларини ўз вақтида бажарадиган ишончли, тўловга лаёқатли халқаро шерик сифатидаги имиджини таъминлади, кейинчалик валюта курсини либераллаштириш учун зарур олтин-валюта захира-сини шакллантириш, валюта ресурсларини реал иқтисодиётнинг етакчи тармоқларини модернизация қилиш, техник қайта жиҳозлаш ва диверсификация қилиш-

нинг устувор соҳаларига йўналтириш, жаҳон молиявий инқирозининг салбий оқибатларини юмшатиш имконини берди.

Шу билан бирга, валюта муомаласи соҳасининг ҳаддан зиёд маъмурий тартибга солиниши алоҳида тармоқлар ва ҳўжалик юритувчи субъектлар учун имтиёз ва преференцияларнинг асос-сиз равишда кам самарали бўлган тизимини шакллантирди, бизнес юртишда тенг бўлмаган шарт-шароитларнинг вужудга келиши ва рақобатнинг бозор та-моийллари бузилишига олиб келди, хорижий инвестицияларни жалб қилишда, товарлар ва хизматлар экспортини оширишда, умуман, мамлакатимиз иқтисодий ривожланишида тўқсонлик қилувчи омилга айланди.

2017–2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегия-сига мувофиқ ҳамда валюта соҳасини тартибга солишнинг бо-

зор механизмларини жорий қилиш, республика экспорт салоҳиятини оширишни рағбатлантириш, тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни фаол жалб қилиш, маҳаллий ишлаб чиқарувчиларнинг ташқи ва ички бозордаги рақобатдошлигини ошириш, мамлакатимизда ин-вестиция ва ишбилармонлик муҳитини яхшилаш мақсадида:

1. Валюта бозорини янада либераллаштириш соҳасида давлат иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари этиб қуйидагилар белгилансин:

Биринчидан, юридик ва жисмоний шахсларнинг чет эл валютасини эркин сотиб олиш ва сотиш ҳамда ўз маблағларини ўзининг хо-ҳишга кўра эркин тасаруф этиш ҳуқуқларини рўйбга чиқаришни тўлиқ таъминлаш;

Иккинчидан, миллий валютанинг чет эл валютасига нисба-тан курсини белгилашда фақат-гина бозор механизмларини қўллаш;

(Давоми 2-бетда)

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ҚИРҒИЗИСТОНГА ДАВЛАТ ТАШРИФИГА ДОИР

Ўзбекистон Республикаси
Президенти Шавкат Мирзиёев
Президент Алмазбек Атамбоевнинг
таклифига биноан 2017 йил 5-6 сентябрь
кунлари давлат ташрифи билан
Қирғизистон Республикасида бўлади.

Олий даражадаги учрашув ва музокаралар чоғида Ўзбекистон ва Қирғизистон Президентлари ўзаро муносабатларни ривожлантиришнинг асосий масалалари, сиёсий, савдо-иқтисодий, транспорт-коммуникация, маданий-гуманитар ва бошқа соҳалардаги ҳамкорликни янада кенгайтириш ва мустақамлаш истиқболлари, мамлакатларимизнинг чегараолди ҳудудлари алоқаларини фаоллаштириш, шунингдек, томонларни қизиқтирган минтақавий ва халқаро муаммоларни муҳокама қиладилар.

Музокаралар якунлари бўйича икки давлат раҳбарларининг Қўшма баёноти, Ўзбекистон – Қирғизистон давлат чегараси ҳақидаги шартнома, мамлакатларимиз ўртасида турли соҳалардаги ҳамкорликни янада ривожлантиришга қаратилган бошқа қатор ҳужжатлар имзоланиши режалаштирилган.

“HUMAN RIGHTS WATCH” ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЎЗБЕКИСТОНДА

“Human Rights Watch” халқаро нодавлат ташкилотининг Европа ва Марказий Осиё бўйича бўлинмаси директори Х.Уильямсон ва ташкилотнинг Марказий Осиё бўйича офис директори С.Свердлов мамлакатимизда бўлиб турибди.

Ташрифдан мақсад Ўзбекистонда инсон ҳуқуқларини таъминлаш масалалари, бу жараёнда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ташкилотларнинг тутган ўрни ҳамда мамлакатимиз билан ҳамкорлик йўналишларини муҳокама қилишдан иборат.

Таъкидлаш жоизки, 1978 йилда ташкил этилган ушбу ташкилот инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилиш соҳасида мониторинг олиб бориш, Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларация-си ва бошқа умумэтироф этилган ҳужжатларда баён қилинган инсон ҳуқуқлари-га доир халқаро нормалар-га риоя этилиши тўғрисида ҳисоботларни эълон қилиш билан шуғулланади.

Камситишнинг олдини олиш, инсон ҳуқуқларига риоя этилишини текшириш ва улар ҳақида эълон қилиш, болалар, хотин-қизлар ва бошқаларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш “Human Rights Watch” но-давлат ташкилоти фаолиятининг асосий йўналишларидир.

Ташриф давомида вазирликлар, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари, инсон ҳуқуқлари бўйича миллий институтлар, фуқаролик жамияти институтларида учрашувлар ўтказиш режалаштирилган. Жумладан, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати, Ташқи ишлар, Адлия, Ички ишлар, Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирликлари, Бош прокуратура, Олий суд, Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий марказ ва Олий Мажлисининг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили, Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари бўйича қўмита, Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси, Ўзбекистон нодавлат нотижорат ташкилотлари миллий ассоциацияси, Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси, Савдо-саноат палатаси вакиллари билан учрашувлар йўлжалланган. Ташриф доирасида делегация аъзоларининг Ўзбекистон Республикаси Президентининг Халқ қабулхонаси фаолияти билан танишиши ҳам кўзда тутилган.

ЎЗА

МАМЛАКАТИМИЗДА

• Энг улуг, энг азиз айём – Ватанимиз мустақиллигининг 26 йиллиги кенг нишонланаётган шу кунларда Нукус шаҳрида яна бир йирик саноат корхонаси – “Нукус полимер” масъулияти чекланган жамияти иш бошлади. Қарийб 2 гектар майдонни эгаллаган ушбу корхонада полиэтилен ва полипропилен гранулалар қайта ишланиб, газ ва канализация тармоқлари учун замонавий пластмасса қувурлари ишлаб чиқарилмоқда. Жорий йил охирига қадар корхонанинг учинчи ва тўртинчи линиялари ишга туширилгач, 138 киши доимий иш билан таъминланади.

• Фарғона вилоятида жорий йилда 26 умумтаълим мактаби, 38 мактабга-ча таълим муассасаси реконструкция этилиб ва қайта таъмирланиб, ўз фаолиятини қайтадан бошлади. Жумладан, энг улуг, энг азиз байрам арафасида Кува тумани Пахтакор қишлоғида жойлашган 67-умумтаълим мактабининг янги биноси фойдаланишга топширилди. Қурилиш ишларига 3 миллиард сўмга яқин маблағ сарфланган мактабда ўқувчиларнинг замонавий таълим олиши учун барча шароит яратилган.

• Гулистондаги “Болалар шаҳарчаси”-да Ватанимиз мустақиллигининг 26 йиллигига бағишлаб “Фидойинг бўлғаймиз сени, Ўзбекистон!” шиори остида “Китоб – энг яхши совға” деб номланган маънавий-маърифий тадбир бўлиб ўтди. Тадбир якунида “Болалар шаҳарчаси” тарбияланувчилари томонидан тайёрланган байрам томошалари иштирокчиларга бир олам завқ бағишлади.

• Андижон шаҳрида Машинасозлик ва электротехника маҳсулотларини синовдан ўтказиш лабораторияси фойдаланишга топширилди. Маҳаллий корхоналарда ишлаб чиқарилаётган автомобильларнинг бутловчи қисмлари, электротехника жиҳозлари ушбу лабораториянинг ўзида синовдан ўтказилади. Бу сифат тизимини жорий этиш, маҳсулот сифатини баҳолаш, халқаро андозаларга мослиги ва рақобатбардошлигини оширишда муҳим аҳамият касб этади. Замонавий тарзда барпо этилган синов-лаборатория мажмуаси қурилиши учун 1 миллиард 800 миллион сўм маблағ сарфланди. Замонавий ва илғор синов ускуналари, ўлчов воситалари келтириб ўрнатилди.

ЖАҲОНДА

• Жаҳондаги энг нуфузли “Формула-1” автопойгаларининг Италияда ўтказилган ўн учинчи Гран-при босқичида Буюк британиялик пойгачи Льюис Хэмилтон голиб чиқди.

• Россиянинг Кабардин-Болқория ўлкасидаги тоғга сел келиши натижа-сида бир нечта қишлоқлар ташқи дунёдан узилиб қолди, 300 метрдан ортиқ автомобиль йўли вайрон бўлди. Ҳозир-гача селдан жабр кўрган ҳудудлардан вертолётлар ёрдамида 900 дан ортиқ аҳоли эвакуация қилинди.

• АҚШнинг Лос-Анжелес шаҳрида бундан уч кун олдин чиққан ўрмон ёнғинларини ўчиришга мингдан ортиқ ўт ўчирувчилар жалб этилган бўлсада, бироқ уни жилволаб бўлмапти. Бугунги кунга келиб олов 3,5 минг гектар ҳудудни қамраган бўлиб, аҳоли турар жойларига яқинлашмоқда. Ёнғиннинг авж олишига кучли шамол ва жазира-ма иссиқ ҳам сабаб бўлмоқда.

ПОЙТАХТНИНГ БИР КУНИ

Бокс бўйича Ўзбекистон терма жамоаси аъзолари Германиянинг Гамбург шаҳрида ўтказилган жаҳон чемпионатида 1 олтин, 3 кумуш ва 2 бронза медални қўлга киритиб, умумжамоа ҳисобида иккинчи ўрнини эгаллади.

БОКСЧИЛАРИМИЗ ЁРУҒ ЮЗ БИЛАН ҚАЙТДИ

Ислом Каримов номидаги Тошкент халқаро аэропортида терма жамоамизни вазирилик ва идоралар вакиллари, оммавий ахборот воситалари ходимлари, спорт муҳлислари тантанали равишда кутиб олди.

Боксчиларимизнинг бу ғалабаси мамлакатимизда ёш авлоднинг жисмонан ва маънан етук инсонлар бўлиб улғайиши, спорт билан мунтазам шуғулланиши, ўз истеъдод ва салоҳиятини намойён этиши учун яратилган кенг шароитлар юксак самаралар бераётганининг яна бир исботидир.

Германияда ўтган нуфузли мусобақада 85 давлатдан 280 боксчи соғирли ўринлар учун беллашди. Унда спортчиларимиз Ўзбекистон бокс мактаби салоҳиятини яна бир қарра намойиш этди.

– Халқаро майдондаги нуфузли мусобақа-

ларда қатнашаётган ҳар бир спортчимиз ортида ўзини мана шу даражага етказган Ватанимиз, халқимиз турганини, яратилаётган шароитларнинг барчаси истиқлолимиз шарофатидан эканини чин дилдан ҳис қилади, – дейди бокс бўйича жаҳон чемпиони Ш.Ғиёсов. – Мана шу туйғу биз, спортчиларга катта куч-қувват ва ишонч беради. Жаҳон чемпионатидаги ғалаба-мизни энг улуг, энг азиз байрамимиз – Ватанимиз мустақиллигининг 26 йиллигига бағиш-лаймиз.

Хабар қилганимиздек, Ҳасанбой Дўсматов, Иқболжон Холдоров, Жасур Латипов кумуш, Санжар Турсунов ва Бектемир Меликуев бронза медални қўлга киритди.

Б.АЙТМУРОВОВ,
Ж.ТОШХҲАЕВ,
ЎЗА мухбирлари

ИЛМ-ФАНДА ҲАМКОРЛИК

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академиясида давлатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёевнинг жорий йил 8 августдаги “Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академиясида бошқарув кадрларини тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини оширишнинг самарали тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Фармонида белгиланган устувор вазифаларга мувофиқ хорижий таълим муассасалари билан ҳамкорликни мустақамлаш, улардаги юқори малакали мутахассислар билан тажриба алмашиш борасида самарали ишлар йўлга қўйилмоқда.

Академиянинг М.Ломоносов номидаги Москва давлат университети билан бошлаган таълим соҳасидаги ҳамкорлиги бунга яққол мисолдир. Фармонда кўрсатилган вазифалардан келиб чиқиб, академиянинг магистратурасига қабул қилиш жараёнини сифатли ташкил этиш ва кадрларни саралаб олишнинг янги механизмини яратиш мақса-дида ушбу университет профессори, психология

фанлари доктори Тоҳир Бозоров иштирокида на-зарий ва амалий мулоқотлар, учрашувлар ўтка-зилди.

Академия кенгаши аъзолари, вазирилик ва идо-ралар масъул ходимлари, етакчи ўқув муассаса-лари раҳбарлари ва оммавий ахборот воситалари ходимлари иштирок этган давра суҳбатида мам-лакатимизда илм-фан, таълим тизими сифатини

яхшилаш, олий ўқув муассасарида ўқув жараёни-ни талаб даражасида ташкил этиш мақсадида бар-ча қулайликларни яратиш ҳамда хориж давлатла-ри етакчи илмий-таълим муассасалари билан ҳам-корлик алоқаларини янада ривожлантириш бу бо-радаги ишлар самарадорлигини оширишда асо-сий омиллардан экани таъкидланди.

Т.Бозоров бошқарув психологияси соҳасининг етук вакиллари. Муаллифнинг “Персонални бош-қариш” китоби соҳа мутахассислари томонидан юқори баҳоланган. У “Кадрларни аттестациядан ўтказиш учун ижтимоий психологик тавсифнома тузиш усуллари”, “Бошқарув психологияси. Наза-рия ва амалиёт”, “Ривожланаётган ташкилотларда кадрларни бошқариш” каби китоблар ва юздан ортиқ илмий ишлар муаллифи.

Т.Бозоров М.Ломоносов номидаги Москва дав-лат университетининг Тошкент шаҳридаги филиа-ли раҳбари ўринбосари, Россия психологлари жа-мияти президиуми аъзоси ҳамдир.

Н.ЗИЁДУЛЛАЕВА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИВАЛЮТА СИЁСАТИНИ ЛИБЕРАЛЛАШТИРИШ БЎЙИЧА БИРИНЧИ
НАВБАТДАГИ ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 1-бетда)

учинчидан, валюта ресурсларидан фойдаланишда бозор инструментларининг ролини ошириш, валюта бозорида барча ҳўжалик юритувчи субъектлар учун тенг рақобат шaroитларини яратиш, валюта сиёсатининг ноанъанавий тармоқларда экспортни ривожлантиришда, минтақавий ва халқаро иқтисодий ҳамкорликини мустахкамлашда рағбатлантирувчи ролини ошириш;

тўртинчидан, сифатли иш ўринлари ва оқори қўшилган қийматли маҳсулотлар ишлаб чиқаришни бевосита рағбатлантириш учун иқтисодиётнинг барча секторларига тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар, билим ва технологиялар жалб этишга хизмат қиладиган ишбилармонлик ва инвестиция муҳитини яхшилаш;

бешинчидан, миллий валютанинг барқарорлигини таъминлашга қаратилган қатъий монетар сиёсатни амалга ошириш, бу борада монетар инструментлардан фаол ва мослаштирилган ҳолда фойдаланиш, давлат қимматли қoғoзлари бозорини ривожлантириш, шунингдек, оқиб бозорда операциялар ҳамда давлат қимматли қoғoзларини банклар ликвидлигига гаровга бериш бўйича операцияларни амалга оширишни амалиётга жорий қилиш;

олтинчидан, монетар ва фискал сиёсатни мувофиқлаштириш ҳамда Давлат бюджетининг мутаносиблигини таъминлаш орқали пул массаси ҳаддан зиёд ўсишининг олдини олиш;

еттинчидан, банк тизимининг барқарорлигини таъминлаш ва унинг таваккалчиликларга бардошлилигини, шу жумладан, валюта сиёсатини либераллаштиришнинг вужудга келиши мумкин бўлган салбий таъсири юмшатишга қаратилган самарали чораларни қўллаш ҳисобига ошириш;

саккизинчидан, валюта сиёсатининг янги шaroитларидан таянч тармоқлар қорхоналари самарали фаолият юритиши учун уларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш бўйича зарур чора-тадбирлар қўриш;

тўққизинчидан, аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламлари турмуш даражасига валюта сиёсатини либераллаштиришнинг салбий оқибатларини камайтириш имконини берадиган ҳар томонлама ижтимоий қўллаб-қувватлаш бўйича манзилли чора-тадбирларни амалга ошириш.

2. Белгилаб қўйилсинки, 2017 йилнинг 5 сентябридан:

Ўзбекистон Республикасининг юридик шахслари жорий халқаро операциялар (товар, иш ва хизматлар импорт, фойда релатриацияси, кредитларни қайтариш, хизмат сафари харажатларини тўлаш ва бошқа савдо характериға эға бўлмаган ўтказмалар) бўйича тўловларни амалга ошириш учун тижорат банкларида чет эл валютасини чековлар сотиб олишлари мумкин;

Ўзбекистон Республикасининг резиденти бўлган жисмоний шахслар чет эл валютасини тижорат банкларининг валюта айирбошлаш шохобчалариға эркин сотиши ва конверсион бўлимларида сотиб олинган маблағларни халқаро тўлов карталариға ўтказиш бўйича амалдаги тартибға асосан сотиб олиши ва чет элда ҳеч қандай чековларсиз ишлаштириш мумкин;

истеъмол товарлари импорт билан шуғулланувчи юридик шахс ташкил этмасдан фаолият қўрсатувчи якка тартибдаги тадбиркорларға чет эл валютасини жис-

моний шахслар учун ўрнатилган тартибда, банклардаги ҳисобварақлар орқали сотиб олишға рухсат берилади;

мулкчилик шаклидан қатъий назар барча экспортчи қорхоналарнинг чет эл валютасидаги тушумини мажбурий сотиш бўйича талаб бекор қилинади;

чет эл валютасида даромад олувчи юридик шахс ташкил этмасдан фаолият қўрсатувчи якка тартибдаги тадбиркорлар, шунингдек, фермер ҳўжаликлари ўз банк ҳисобварақларидаги чет эл валютасини нақд қўринишда олиши мумкин.

3. Белгилансинки, Ўзбекистон Республикаси ҳудудида:

товар (иш ва хизмат)лар учун тўловларни чет эл валютасида амалга ошириш тақиқланади, халқаро таҳрибаға мувофиқ халқаро тўлов карталари орқали тўловлар бундан мустасно;

товар, иш ва хизматлар учун нарх ва тарифлар, шунингдек, жамиятларнинг устас капиталига қўйиладиган минимал талаблар фақат миллий валютада белгиланади;

давлат божлари, йиғимлари ва бошқа мажбурий тўловлар фақат миллий валютада ўндирилади, консуллик йиғимлари бундан мустасно.

4. Шундай тартиб ўрнатилсинки, унга қўра:

хорижий валютада кредитлар бериш ва ўндириш шартлари кредит сиёсатидан келиб чиққан ҳолда томонларнинг ўзаро келишувига асосан тижорат банклари томонидан мустақил белгиланади;

банкларнинг хорижий валюта олди-сотдиси билан боғлиқ операциялар бўйича таваккалчиликлар тадбиркорлик таваккалчилиги ҳисобланади ҳамда уларни бошқариш тижорат банкнинг ваколатига қиради;

хорижий валюта олди-сотдиси бўйича коммиссион воситачилик ҳақи миқдори тижорат банки томонидан мустақил белгиланади;

тижорат банкларига хорижий валютада операцияларни амалга ошириш бўйича лицензия бериш амалиёти бекор қилинади. Тижорат банкларининг хорижий валюта билан операциялари банк фаолиятини амалга ошириш ҳуқуқини берувчи лицензия асосида амалга оширилади.

5. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 23 июндаги ПҚ-3082-сонли қарори билан тузилган Ижтимоий аҳамиятга эға озиқ-овқат товарларининг асосий турларига нарх-навоини мониторинг ва назорат қилиш Республика ва доимий фаолият юритадиган ҳудудий коммиссиялари нархлар барқарорлигини таъминлаш бўйича таъсирчан чоралар қўрсин, шу жумладан, қуйидагилар орқали:

ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар билан ҳамкорликда ижтимоий аҳамиятга эға товар ва хизматлар учун нарх ва тарифлар асоссиз ошишининг олдини олиш ва бунга ҳеқ қўйиш, уларнинг тақчиллиги ва уларға бўлган ажиотажли талаб юзаға келишининг олдини олиш бўйича чора-тадбирларни, шунингдек, уларни сотиш жараёнида коррупцияға ва сунистеъмолликка қарши курашиш чораларини қуцайтириш;

ижтимоий аҳамиятга эға асосий товарлар, шу жумладан, дори воситалари ва тиббиёт буюмларининг қанқана нархларини шакллантириш бўйича белгиланган тартибға риоға этилишини ҳар куни тизимли ўрганиш ва назорат қилишни таъминлаш;

мамлакатимиз ҳудудий бозорларини Ички истеъмол бозорида нарх-навоини барқарорлаштиришға қўмаклашиш жамғармаси маблағлари ҳисобидан ҳамда озиқ-овқат товарлари ишлаб чиқарувчилар, шунингдек, фермер ва деҳқон ҳўжаликлариға шaroитлар яратиш, шу жумладан, ўзлари ишлаб чиқарган товарларни воситачиларсиз тўғридан-тўғри аҳолиға сотиш учун махсус майдончалар ташкил этиш орқали истеъмол товарлари билан тезкор тўлдиритиш;

йирик улғуржи импортчи ташкилотлар билан биргаликда импорт қилинадиган истеъмол товарлари нархларининг барқарорлигини таъминлаш бўйича чора-тадбирларни амалға ошириш.

6. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси бир ҳафта мuddатда валюта сиёсатини либераллаштириш оқибатларини юмшатишни назарда тутувчи ҳуқуқмат қарорлари лойиҳаларини ишлаб чиқсин ва тасдиқлаш учун киритсин, уларда қуйидагилар:

банкларнинг капиталлашув даражаси ва ликвидлигини таъминлаш орқали уларнинг таваккалчиликларға бардошлилигини ошириш, халқаро амалиётни ҳисобға олган ҳолда банк таваккалчиликларини баҳолашни тақомиллаштириш, тижорат банклари фаолиятини тартибға солиш ва назорат қилишининг замонавий тамойиллари ва механизмларини жорий қилишни қўзда тутувчи республика банк тизими молиявий барқарорлигини таъминлаш бўйича чора-тадбирлар;

иктисодиёт ва аҳолини энергия ресурслари билан узлуксиз таъминлашға, хорижий кредитларға ўз вақтида хизмат қўрсатишда давлат томонидан молиявий ёрдам бериш, солиққа тортиш механизмлари ва тамойилларини тақомиллаштириш, давлат томонидан вақтинча субсидиялар ажратиш, Ўзбекистон тикланиш ва тараққийёт жамғармаси ва тижорат банклари кредитларнинг реструктуризация қилишға қаратилган иқтисодиётнинг таянч тармоқларини молиявий қўллаб-қувватлаш чора-тадбирлари;

импорт қилинаётган товарлар ва хизматлар ички нархларининг ўсишиға йўл қўймаслик мақсадида божхона тўловлари ставкаларини оптималлаштириш чора-тадбирлари;

2017-2018 йилларда 14 ёшға тўлганлар фарзандлари бўлган оилалар учун белгиланган нафақа олувчилар сонини ўртача 1,5 баробар ва кам таъминланган оилалар учун белгиланган моддий ёрдам олувчилар сонини 2 баробарға ошириш, ишсиз фуқаролар учун аҳоли пунктлари, маҳаллаларни ободонлаштириш, ариқлар, ирригация тармоқларини тозалаш, уй-жой коммунал ҳўжалик объектларини таъмирлаш, инфратузилмани яхшилаш, йўл ва қўчаларни таъмирлаш бўйича ҳақ тўланадиган жамоатчилик ишларини ташкил этиш, шунингдек, Давлат бюджетте, Ўзбекистон Қасаба уюмалари федерацияси ва "Маҳалла" ҳайрия жамоат фонди маблағлари ҳисобидан кам таъминланган оилаларни моддий қўллаб-қувватлаш бўйича қўшимча чоралар қўриш, шу жумладан, оилаларнинг алоҳида давлат қўмағига эҳтиёжманд тоифаларига уй-жой таъмирлаш ёки харид қилиш, қорамол, парранда ва энг зарур маиший техника сотиб олишға қўмаклашиш ҳисобига аҳолининг ижтимоий қўмакка муҳтож қатламларини давлат томонидан қўллаб-қувватлаш чораларини қуцайтириш назарда тутилсин.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ “ВАЛЮТА СИЁСАТИНИ ЛИБЕРАЛЛАШТИРИШ
БЎЙИЧА БИРИНЧИ НАВБАТДАГИ ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА”ГИ ФАРМОНИГА ШАРҲ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Валюта сиёсатини либераллаштириш бўйича биринчи навбатдаги чора-тадбирлар тўғрисида”ги Фармони аввало амалдаги валютани тартибға солиш тизимини тўздан ислоҳ қилиш, валюта сиёсатини либераллаштириш, барча тадбиркорлик субъектиға таъши савдо фаолиятини амалға оширишда тенг шaroитлар яратишға қаратилган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг мазкур Фармони қабул қилинишда мамлакатимиз экспорт салоҳиятини ошириш, ишбилармонлик ва инвестиция муҳитини яхшилаш, хорижий инвестицияларни жалб қилишға тўқчиллик қилётган қатор муаммо ва камчиликлар мавжудлиги асосий сабаб бўлди.

Жумладан, валютани тартибға солишға ҳаддан зиёд маъмурий аралашув, таъши савдо фаолиятини амалға оширишда иқтисодиётнинг айрим тармоқлари ва ҳўжалик юритувчи субъектлари учун алоҳида имтиёз ва преференциялар мавжудлиги оқибатида тадбиркорлик субъектлари ўртасида бизнесни юритишға доир тенг бўлмаган шарт-шaroитлар пайдо бўлди ҳамда параллел чет эл валютаси бозори ва айирбошлаш курси вужудға келди.

Валюта курси сиёсатининг таъши савдоини рағбатлантиришдаги ролининг сувайиш маҳаллий ишлаб чиқарувчилар товар ва хизматлари нархларини таъши ва ички бозордаги рақобатдошлигини пасайитди.

Мамлакатимизда фақатгина бозор механизмлари асосида фаолият қўрсатадиган валюта бозорини шакллантириш барча банкларнинг мижозлар (юрдик ва жисмоний шахслар, шу жумладан, якка тартибдаги тадбиркорлар) эҳтиёжларини қондириш мақсадида чет эл валютасини сотиб олиш ва сотиш учун валюта биржаси савдоларида эркин иштирок этишини, шунингдек, мижозларнинг чет эл валютасини сотиб олиш бўйича амалдаги тартиб ва техник регламентларига риоға этган ҳолда ўз валюта маблағларини ҳеч қандай чековларсиз тасарруф этишини тақозо этади.

Мазкур Фармон билан юридик ва жисмоний шахслар томонидан чет эл валютаси жорий халқаро валюта операцияларини амалға ошириш учун банкларда эркин сотиб олиниши ва сотилиши қадролатланади.

Хусусан, **юрдик шахслар** ўз маблағларини банкларда жорий халқаро валюта операцияларини, шу жумладан, товар, иш ва хизматлар импорт, фойдани релатриация қилиш, кредитларни қайтариш, хизмат сафари харажатларини тўлаш ва бошқа савдо характериға эға бўлмаган операцияларни амалға ошириш учун чет эл валютасиға чековларсиз эркин конвертация қилишлари мумкин.

Таъкидлаш жоизки, жорий халқаро операциялар бўйича тўловларни банклардаги ҳисобварақлар орқали амалға оширишда ҳўжалик юритувчи субъектлар томонидан бозор курсида чет эл валютасини сотиб олиш имкониятини яратишни “яширин” иқтисодиётнинг қисқаришиға ва пул маблағларини банк айланмасига жалб қилишға хизмат қилади.

Жисмоний шахслар ҳам тижорат банкларининг конверсион бўлимларида чет эл валютасини эркин сотиб олиши, сотиб олинган маблағларни халқаро

тўлов карталариға ўтказиш, улардан қорихида ҳеч қандай чековларсиз, шу жумладан, банк ҳисобварақлари орқали қорихида ўқиш, даволаниш ва бошқа мақсадлардаги тўловлар учун фойдаланиши мумкин.

Халқ истеъмол товарларини импорт қилиш билан шуғулланувчи **якка тартибдаги тадбиркорлар** банклардаги ҳисобварақларида савдо тушумини ва бошқа даромадларини жамғариб борган ҳолда кейинчалик уни жисмоний шахслар учун ўрнатилган тартибда, яъни сотиб олинган валюта маблағларини халқаро тўлов карталариға ўтказиш ва чет элда чековларсиз, шу жумладан, товарларни импорт қилиш учун ишлаштириш мумкин.

Аҳолидан нақд чет эл валютасини сотиб олиш тижорат банкларининг барча филиал ва минибанклари томонидан чеklangмаган миқдорда ва сарсонгарчиликсиз амалға оширилади.

Бундан ташқари, банклар томонидан аҳоли билан валюта айирбошлаш операцияларини сифатли амалға оширишларини таъминлаш мақсадида: жисмоний шахслар томонидан чет эл валютасини сотиб олиш ва сотиш тартибини соддалаштириш;

байрам ва дам олиш кунларида валюта айирбошлаш шохобчаларининг ўзайтирилган иш тартибини жорий қилиш;

тижорат банкларининг филиаллари ва минибанкларига, айниқса, йирик савдо марказлари ва бозорларда қўшимча валюта айирбошлаш шохобчаларини очиш;

конверсион бўлимлар орқали чет эл валютасини сотишда олиннадиган воситачилик ҳақи миқдорини имкон даражасида пасайитиш чораларини қўриш; халқаро тўлов карталарида қорихида фойдаланишда мавжуд барча чековли бекор қилиш назарда тутилган.

Шу билан бирга, маҳсулот ишлаб чиқарувчи якка тартибдаги тадбиркорлар ва фермер ҳўжаликларининг экспорт фаолиятини рағбатлантириш мақсадида уларға чет эл валютасидаги даромадларини ўз хоҳишиға қўра эркин тасарруф этиш, бундан бекор валютасида биржаси савдоларида эркин иштирок этишини, шунингдек, мижозларнинг чет эл валютасини сотиб олиш бўйича амалдаги тартиб ва техник регламентларига риоға этган ҳолда ўз валюта маблағларини ҳеч қандай чековларсиз тасарруф этишини тақозо этади.

Кейинги йилларда экспортчиларни рағбатлантириш учун қўйлаб ишлар амалға оширилди, уларға солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар бўйича қўйлаб имтиёзлар берилди, экспорт фаолиятини ташкил этиш бўйича қатор тартибторлар бекор қилинди. Экспорт борасида мавжуд имтиёзларға қарамасдан валюта тушумини мажбурий сотиш талаби экспортни янада рағбатлантириш йўлида асосий тўсиқ бўлиб, экспортчилар ўз валюта тушумини тўлиқ тасарруф этиш имкониятиға эға эмас эди, бу эса экспортни қўллаб-қувватлаш борасида амалға оширилаётган савдаси мис келмади.

Шу сабабли мазкур Фармон билан товарлар (иш, хизматлар) **экспортдан тушган валюта тушумини мажбурий сотиш тартиби** мулкчилик шакли ёки экспорт қилинаётган маҳсулот туридан қатъий назар, барча экспортчи ташкилотлар учун **бу-тўнали бекор қилинди**.

Бозор тамойиллари асосида валюта ресурслари оқимининг самарадорлигини ошириш, хорижий инвестицияларни жалб қилиш учун қулай инвестиция

ва ишбилармонлик муҳитини шакллантириш, шунингдек, таъши савдода валюта сиёсатининг рағбатлантирувчи ролини ошириш мақсадида **миллий валютанинг хорижий валютаға нисбатан айирбошлаш курси фақатгина** валюта биржасининг банклараро электрон савдоларида валютаға бўлган талаб ва тақлифдан келиб чиққан ҳолда белгиланади.

Бунда айирбошлаш курсини бозор механизмлари асосида шакллантириш мақсадида банклараро савдоларда Марказий банкнинг иштироки камайтирилади. Алоҳида ҳолларда Марказий банк айирбошлаш курсининг ҳаддан ортиқ тебранишини бартараф этиш учун хорижий валютани сотиш ёки сотиб олиш операцияларини амалға ошириши мумкин.

Айирбошлаш курсини эғизланган ҳолда тартибға солиш республикаға келадиган барча валюта ресурслари (экспорт тушуми, трансгеварий пул ўтказмалари ва бошқалар) оқимининг расмий бозорға келиб тушиши орқали чет эл валютасиға бўлган жами талаб ва тақлиф мутаносиблигини таъминлаш ва олтин-валюта захиралари ҳажмларини аввалгидек қорхи даражада сақлаб қолиш имконини беради.

Таъкидлаш жоизки, хорижий валютани эркин сотиб олиш ва сотиш имконияти ва миллий валюта айирбошлаш курсини бозор механизмларида фойдаланган ҳолда белгиланган мақсадимизда ишлаб чиқарилган маҳсулотларнинг ички ва таъши бозордаги рақобатдошлиги ва релативлигини ошириш билан бир қаторда мамлакатимизда инвестиция ва ишбилармонлик муҳитини яхшилаш, тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни қўйитириш, ҳўжалик юритувчи субъектлар томонидан янги технологиялар ва билимларни жалб қилиш, экспорт имкониятларини кенгайтиришға хизмат қилади.

Бундан ташқари, айирбошлаш курсининг либераллаштирилиши экспорт имкониятларини оширишда қучли рағбатлантирувчи омил бўлиб, бу ноанъанавий соҳа ва тармоқларда экспорт ҳажмининг ортишиға қўмаклашди ва айирбошлаш курсиға таъсирчан товар экспортчиларининг молиявий ҳолатини нафақат экспорт ҳажмининг ошиши, балки олинган даромадларни миллий валютаға қайта ҳисоблаганда вужудға келадиган фойда ҳисобидан ҳам тўздан яхшилади.

Валюта сиёсатини ислоҳ қилишға Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Харакатлар стратегиясини амалға оширишдаги биринчи зарурий қадам сифатида қаралмоқда ва ислотларнинг муваффақияти қўп жиҳатдан пул-кредит, солиқ-бюджет ва иқтисодий сиёсатнинг бошқа соҳаларида амалға оширилаётган саъй-ҳаракатларнинг самарали мувофиқлаштирилишиға боғлиқ.

Айирбошлаш курси барқарорлигини таъминлашда пул-кредит қўрсаткичларининг ўзғариши ҳал қилувчи аҳамиятга эға эканлигини инобатға олган ҳолда, Марказий банкка монетар инструментлардан фаол ва кенг равишда фойдаланиш орқали миллий валютанинг барқарорлигини ва инфляциянинг паст даражада бўлишини таъминлаш, пул массаси ҳаддан зиёд ва асосланмаган ҳолда ўсишининг олдини олиш, давлат харажатлари ва даромадларининг мутаносиблигини таъминлашға қаратилган қатъий монетар сиёсат юритиш вазифаси юқлатилган.

7. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги: солиққа тортиш базасини кенгайтириш ва ички захираларни сафарбар қилиш бўйича самарали чора-тадбирларни амалға ошириш ҳисобига бюджет даромадларини ошириш орқали 2017 йилги Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетининг профицит билан бажарилишини таъминлаш, шунингдек, Давлат бюджет-тида қўзда тутилган барча тадбирларнинг тўлиқ молиялаштирилишини таъминлаш ва тасдиқланган харажатларни асоссиз қисқартириш амалиётиға барҳам бериш;

ижтимоий-иқтисодий ривожланиш бўйича тасдиқланган давлат дастурларида қўзда тутилган чора-тадбирларни сўзсиз амалға оширишни назарда тутган ҳолда, 2018 йилги Давлат бюджетте лойиҳасини профицит прогнози билан ишлаб чиқиш;

ҳўжалик юритувчи субъектлар ҳисобварақларидаги чет эл валютасидаги маблағларини қайта баҳолаш натижасида олган фойдаси солиққа тортиш базасига киритилмайдиган вақтинча тартиб (2018 йилнинг 1 июлиға қадар) белгилан бўйича чора-тадбирларни амалға оширсин.

8. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2018 йилнинг биринчи ярим йиллиги якунлари бўйича мазкур Фармонда белгиланган нормалар таъсирининг таҳлилидан келиб чиқиб, Ўзбекистон Республикасининг “Валютани тартибға солиш тўғрисида”ги қонуни янги таҳрири лойиҳасини ишлаб чиқсин ва Вазирлар Маҳкамасига киритсин. Унда:

ҳавола қилувчи меъёрларни максимал даражада қисқартирган ҳолда, валюта операцияларининг амалиётда учрайдиган барча жиҳатлари;

Ўзбекистон Республикаси миллий валютасининг барқарорлигини таъминлаш;

юрдик ва жисмоний шахсларнинг ўз валюта маблағларини эркин тасарруф этиш ҳуқуқини тўлиқ рўйб-ға қилитиш;

республика иқтисодий манфаатларини ҳисобға олган ҳолда, капитал ҳаракати билан боғлиқ операцияларни тартибға солиш масалалари қўзда тутилсин.

9. Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси, Давлат солиқ қўмитаси ва Ички ишлар вазирлиги Ўзбекистон Республикаси ҳудудида нақд чет эл валютасини қонунқонуний муомаласини ва нақд чет эл валютаси билан қонунқонуний операцияларни амалға оширишни бартараф этиш бўйича таъсирчан чора-тадбирлар қўрсин.

10. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳамда Адлия вазирлиги билан биргаликда бир ой мuddатда қонунчиликка ушбу Фармондан келиб чиқадиган ўзгариш ва қўшимчалар тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига тақлифлар киритсин.

Вазирлик ва идоралар ўзлари қабул қилган идоравий меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни мазкур Фармон талабларига мувофиқлаштирсин.

11. Мазкур Фармон ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири А.Н.Арипов ва Ўзбекистон Республикаси Марказий банки раиси М.Б.Нурмуратов зиммасига юқлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
Ш.МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри,
2017 йил 2 сентябрь

дида аниқ манзилли ва шаффоф ижтимоий нафақа ва субсидиялар жорий этиш, қасанқчиликка, томорқа ер майдонларидан самарали фойдаланишға кенг жалб қилиш орқали уларнинг бандчилиги таъминлаш, шунингдек, кам таъминланган оилаларнинг турмуш шaroитларини имтиёзли микрокредитлар ажратиш орқали яхшилаш каби чора-тадбирларни амалға ошириш қўзда тутилган.

Банд бўлмаган аҳолини ижтимоий қўллаб-қувватлашини уларни ҳақ тўланадиган жамоат ишлариға жалб қилиш, жумладан, уй-жой фонди объектлари ва уй-жой коммунал инфратузилмаси, қўчалар, йўллар, маҳаллалар ҳудудлари, ижтимоий-маданий аҳамиятдаги объектлар, ирригация тармоқларини ободонлаштириш ва таъмирлаш, шунингдек, масвумий қишлоқ ҳўжалиги ишлари ва имконияти қекланган шахсларға ёрдам беришға жалб қилиш қўзда тутилган **янги механизми** жорий қилинаётганини қайд этиш лозим.

Валюта айирбошлаш курсини либераллаштиришнинг товар ва хизматлар, айниқса, халқ истеъмол товарлариға ички нарх-навоининг шаклланишиға таъсирини камайтириш мақсадида амалдаги божхона меъёрлари ва тўловлари ставкаларини тўздан қайта қўриб чиқиш вазифаси белгиланди.

Бундан ташқари, ижтимоий аҳамиятга эға озиқ-овқат товарларининг асосий турларига нарх-навоини мониторинг ва назорат қилиш Республика ва доимий фаолият юритадиган ҳудудий коммиссияларға нархларнинг барқарорлигини ва бозорларнинг истеъмол товарлари билан тезкор тўлдирилишини таъминлаш вазифаси топширилди.

Мазкур Фармон билан миллий валютаға бўлган ишончини қуцайтиришға қаратилган қатор нормалар белгиланди. Кейинги йилларда айрим товар ва хизматларни (автомобиллар, авиақитталар ва бошқалар) республика ҳудудида чет эл валютасиға сотиш амалиёти тадбиркорлар ва аҳолиға ноқулайликлар яратиб, уларнинг эътирозига

ҚАЛБЛАРГА ҚУВОНЧ БАҒИШЛАДИ

Пойтахтимизнинг Яккасарой туманида жойлашган Абдулла Қаҳҳор номи маҳаллада мустақиллигимизнинг 26 йиллиги муносабати билан “Фидойинг бўлғаймиз сени, Ўзбекистон!” шиори остида байрам тадбири уюштирилди.

Унга мазкур маҳаллада истиқомат қилаётган меҳнат фахрийлари, зиёлилар, пиру бадавлат отахон ва онахонлар, шунингдек, муассадди ва жамоат ташкилотлари ходимлари ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари таклиф этилди.

Байрамога тарзда безатилган муқташам “Тош ҳовли” тантаналар уйида ўтказилган ушбу тадбир аввалида сўзга чиққан Абдулла Қаҳҳор номи маҳалла фуқаролар йиғини раиси Феруза Орипова, физика-математика фанлари номзоди Хамиджон Тоҳиржонов, Ўзбекистон халқ шоири Зулфия Мўминова, “Нуроний” жамғармасининг Яккасарой тумани бўлими раиси Толиб Сайфуллаев ва бошқалар йиғилганларни Истиқлол ҳамда Қурбон ҳайити байрамлари билан чин қалбдан муборакбод этиб, мустақиллик кўнининг юртимизда истиқомат қилаётган ҳар бир фуқаро учун миллати ва эътиқодидан қатъий назар муқаддас сана ҳисобланиши, мана шундай неъматни асраб-авайлаш барчамизнинг бурчимиз эканлигини таъкидлаб ўтишди.

Маҳалламизда ҳар бир байрам арафасида ижтимоий кўмакка муҳтож фуқароларга аяқдан амалий ёрдам кўрсатиб келинмоқда. Бу йилги шодиёна арафасида ҳам маҳалламизда истиқомат қилаётган 2-гурӯх ногирони Зухриддин Шоназаровга уй-жой билан боғлиқ муаммолари ҳал этилди. Яна бир қувонarli ангилли сифатида шунга айта оламники, тантана арафасида маҳалламиз фаоли Қарима Таниқуллова “Адоллатли қайнона” кўрик-танловининг Тошкент шаҳар босқичида ғолиб деб топилди, — дейди Абдулла Қаҳҳор номи маҳалла фуқаролар йиғини раиси ўринбосари Шўҳрат Ғуломов.

Шу кунги байрам тадбирида Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Абдулла Шомарулов, ёш истеъдодли хонанда — “Нихол” мукофоти совриндори Рухсона ҳамда Темирийўлчилар маданият саройи санъаткорлари томонидан ижро этилган она Ватанини мадҳ этувчи куй-қўшиқлар йиғилганлар қўнглини ҳушуд қилди. Шунингдек, мазкур маҳалла ҳудудида жойлашган 100-мактабга таълим муассасаси тарбияланувчилари ҳам ўзлари тайёрлаб келган ашула, рақс ҳамда бадий ва мусиқий чиқишлари билан шодиёнага ўзгача байз олиб киришди.

Бахтиёр ЖҰРАЕВ

Инсон ҳаётини тартибга солиб турувчи мезонлар кўп. Эру хотин бўлиб яшашнинг ҳам алоҳида қонун-қондалари борки, турмушнинг аввалида уларни яхши англаб олиш, оилавий ҳаётнинг бахт-у саодатини таъминлайди. Ҳаётдаги деярли барча кўнгилсизликлар оиладаги бир қанча ҳуқуқий меъёрларнинг бузилишидан келиб чиқади. Синган шишани қайта тиклаб бўлмаганидек ўзлиб бўлган оила ришталарини миллирдлаб алиментлар ҳам қайта тикламайди. Тўғри алимент аслида оилани қайта тиклашга хизмат қилмайди.

Бежизга мақолани оилаларнинг ажримлари ва ўртадаги норасида фарзандларнинг тақдир ҳақида бошламадик. Оила бузилганидан кейин ҳам вояга етмаган фарзандлар давлат ҳимоясида эканини таъкидлаш лозим. Мамлакатимиз мустақилликка эришганидан сўнг “Бола ҳуқуқлари тўғрисида”ги бир қатор қонунлар қабул қилинди.

Жумладан, мамлакатимизда мустақилликнинг дастлабки кунлариданоқ бола ҳуқуқлари алоҳида эътибор қаратилди. Ўзбекистон 1992 йил 9 декабрда БМТнинг “Бола ҳуқуқлари тўғрисида”ги Конвенциясига аъзо бўлди.

Шу билан бирга Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 64 ва 65-моддалари бола ҳуқуқлари бағишланган бўлиб, хусусан, “Ота-оналар ўз фарзандларини вояга еттуларига қадар боқиб ва тарбиялашга мажбурдирлар” дея белгиланган. “Давлат ва жамият етим болаларни ва ота-оналарининг вазийлигидан маҳрум бўлган болаларни боқиб, тарбиялаш ва ўқитишни таъминлайди, болаларга бағишланган хайрия фаолиятларини рағбатлантиради. Фарзандлар ота-оналарининг насл-насабидан ва фуқаролик ҳолатидан қатъий назар, қонун олдида тенгдирлар. Оналик ва болалик давлат томонидан муҳофаза қилинади”, деб таъкидланган.

Ўзбекистон Республикасининг бир қатор қонунларида жумладан, 1991 йилда қабул қилинган “Ўзбекистон Республикасида ёшларга оид давлат сиёсатининг асослари тўғрисида”ги, 2008 йил 7 январда имзоланган “Бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида”ги қонунларни алоҳида кўрсатиб ўтиш мақсадга мувофиқдир.

Мазкур Қонунда илк маротаба болалар, етим бола, ижтимоий ҳимояга муҳтож бола, ногирон бола каби тушунчаларнинг мазмун-моҳияти очиб берилди. Унда бола ҳуқуқларини таъминлаш ва уларни амалга ошириш учун зарур шарт-шароитларни яратиш бўйича давлат сиёсати асослари, давлат органлари ҳамда жамоат бирлашмалари ваколатлари мустаҳкамлаб қўйилди.

Қолаверса, бола ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини бузганлик учун жавобгарлик кўзда тутилган.

Бола ҳуқуқлари оид қонунчилик доимий равишда тақомиллаштирилиб боришмоқда. Сўнгги йилларда бола ҳуқуқлари оид бир қатор янги қонун ҳужжатлари қабул қилинди, мавжуд норматив ҳуқуқий ҳужжатларга тегишли

ўзгариш ва қўшимчалар киритилди.

Соғлом боланинг дунёга келиши, бақувват бўлиб ўсиб-ўлғайиши кўпгина талаб ва омилларга боғлиқ эканини яхши биламиз.

Соғлом бола — аввало, соғлом ва аҳил оиланинг меvasидир. Шу маънода, оналик ва болалиқни ҳимоя қилиш, оилаларда соғлом муҳитни кучайтириш, уларнинг иқтисодий ва маънавий асосларини мустаҳкамлаш каби масалаларнинг эътибор марказига қўйилиши зарур.

Юқоридагилардан хулоса қилиб шунга айтиш керакки, бола ҳуқуқи давлатимиз ҳимоясида экан оилаларнинг ажримлари натижасида етим қолган болаларнинг тақдир, келажакдаги ўрни шулар жумласига қиради. Лекин оталик бурчини ўзидан осонгина соқит қилган кўшгирноқ ичидаги оталар ўз фарзандининг кел-

Энди масаланинг яна бир асосий жиҳати тўхталадиган бўлсак, бу ажрашган оилалардаги вояга етмаган болалар учун ота-она томонидан бериладиган моддий таъминот бу — алиментдир.

Маълумки, алимент ундиришда боланинг ота-онаси ўзаро никоҳда экани ёки улар ўртасидаги никоҳ туғтилгани аҳамиятли эмас. Алимент ундиришда туғилганлик ҳақидаги гувоҳномадаги оталик тўғрисидаги ёзув ҳамда болага иктиёрий равишда таъминот беришдан бўйин товлаш асос бўлади.

Шу ўринда болани факатгина алиментнинг ўзигагина таяниб боқиб, вояга етказиш мумкинми, деган табиий савол туғилади. Болаларнинг таълими, сифатли овқатланиши, руҳан соғлом ва баркамол ўлғайиши бевосита оила даромадига ҳам боғлиқ. Болага уни ким таъ-

БОЛА ҲУҚУҚЛАРИ ҚОНУН ҲИМОЯСИДА

лажагини умуман ўйламаётгани ачинарлидир.

Энди ўйлаб кўринг, фарзанд тарбиялаш инсон умрининг энг ғайратли, шижоатли палласига тўри келади. Боланинг айнаи ўқиб ўрганадиган даври ота-онанинг ўрта ёшига тўғри келади. Бундай ёшда ота-она фарзандига ҳаётда тўғри инсон бўлишликни, оқу қорани ажрата олишликни, барча инсоний фазилатларни ҳаёт тажрибасидан ўргатиб боради. Натижада эса фарзанд ўлғайганидан сўнг ўз Ватанига, оиласи, ота-онасига содиқ ватанпарвар бўлиб вояга етади.

Афсуски, ажрашган оилаларнинг фарзандларига бундай муҳитни ёлғиз онанинг ўзи яратиш беролмайди.

Зеро, болага ҳам ота, ҳам онанинг тарбияси бирдек муҳим. Тахлиллар шунга кўрсатадики ажрашиш ҳолатларининг 18 фоизи оилалардаги келишмовчиликлар, 22 фоизи ўзаро муҳаббатнинг йўқлиги, феъл-атворнинг тўғри келмаслиги, қолганлари эса рўзгордаги муаммолар, эр ёки хотиннинг касаллиги, энг ачинарлиси, айрим йигитларнинг ичкиликбозлик, гиёҳвандликка берилиб кетиши, қайнона ва келин муносабатларининг бузилиши натижасида келиб чиқади.

мин этаётганининг фарқи йўқ. У аввало, ҳам отасининг, ҳам онасининг эътибори, мадади ва хайрихоҳлигига муҳтождир.

Рақамларга мурожаат қиладиган бўлсак, Бош прокуратура ҳузуридаги Мажбурий ижро бюроси Тошкент шаҳар бошқармаси иш юритида 2017 йил 11 август ҳолати бўйича жами 23.379 та алиментдан қарздорлик ҳолати қайд этилган.

Алимент ундириш тўғрисидаги ижро ҳужжатлари бўйича охириги 3 йил давомида таққосладиган бўлсак, қарздорларга нисбатан 2014 йилда жами 41 та фуқарога, 2015 йилда 39 та фуқарога, 2016 йилда жами 35 та фуқарога нисбатан қидирув эълон қилинган. Ўз боласининг моддий таъминотидан бўйин товлаб қочиш юрадиган оталарнинг бундай ҳаракатига нима дейиш мумкин.

Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунига мувофиқ вояга етмаган ёки меҳнатга лаёқатсиз шахсларни моддий таъминлашдан бўйин товлаш учун жинсий жавобгарлик белгиланган. Ўзбекистон Республикасининг Жиноят кодексининг 122-моддасига биноан, моддий ёрдамга муҳтож бўлган вояга етмаган ёки меҳнатга лаёқатсиз шахсни моддий

партияси инновацион технология ва ишланмаларни тараққий эттириш масалалари мамлакатимизда илм-фан ва илмий тадқиқотлар ривожланишига, уларнинг қўллаб-қувватланишига узвий боғлиқ, деб ҳисоблайди. Шу мақсадда партия олий ўқув юрларининг инновацион инфратузилмасини кучайтириш, кичик инновацион корхоналар тузишни рағбатлантириш, уларнинг базасида тажриба ва экспериментал ишлаб чиқаришни ривожлантириш, ўқитувчилар ва ходимларнинг инновацион фаоллигини ошириш, олий ўқув юрларининг илм-фан, саноат ва иқтисод билан алоқасини кучайтиришни долзарб масала деб ҳисоблайди. Айниқса, докторлик диссертациясини ёқлаган ёш олимларни қўллаб-қувватлаш, уларга тадқиқот ва изланишлар натижаларини амалиётга татбиқ этиш учун докторликдан кейинги грантлар тақдим этиш партия Сайловолди дастуридаги муҳим вазифалардан бири саналади.

Очиқ мулоқот тарзида ўтган учрашувда ёш олимлар ва талабалар ўзларини ўйлантираётган айрим масалалар юзасидан фикр-мулоҳазалари ҳамда таклифларини билдирдилар.

Сўхбат давомида айрим ёш олимлар ўз илмий ғояси билан чет давлатларга чиқиб кетаётгани бугунги куннинг долзарб масалаларидан бири эканлиги қайд этилди. Ушбу муаммони чуқур ўрганиш, уни бартараф этиш учун аввало иқтидорли ёшларга етарлича шароит яратиш, изланишларини қўллаб-қувватлаш ва уларни ҳаётга жорий этишнинг молиявий жиҳатлари билан боғлиқ ҳуқуқий асосларни яратиш зарурлиги партия депутатларининг муҳим вазифаси эканлиги таъкидланди.

Шунингдек, учрашувда партия ташаббуси билан ишлаб чиқилиб жамоатчилик муҳокамасига қўйилган Ўзбекистон Республикасининг “Илмий ва инновация фаолияти тўғрисида”ги қонуни лойиҳаси муҳокама қилинди. Мазкур қонун лойиҳасини тақомиллаштириш юзасидан ёш олимларнинг таклифлари тингланди.

Тадбир сўнгига илм-фан соҳасига масъул бўлган ташкилотлар билан “Адолат” СДП ўртасида ҳамкорлиқни мустаҳкамлаш орқали ёш олимларга амалий ёрдам кўрсатиш, уларнинг инновацион ғояларини амалиётга жорий этишда учраётган муаммо ва тўсиқларни аниқлаш, соҳага доир қонунчиликдаги бўшлиқларни ўрганиш, ишлаб чиқилган таклифларни партиянинг Олий Мажлиси Қонунчилик палатасидаги фракциясига тақдим этиш орқали ёш олимлар фаолиятини қўллаб-қувватловчи меъёрий-ҳуқуқий базани тақомиллаштиришга доир истиқболли вазифалар белгилаб олинди.

Зиёда РАСУЛОВА

таъминлашдан бўйин товлаш, яъни суднинг ҳал қилув қарорига биноан ундирилиши лозим бўлган маблағни жами бўлиб 3 ойдан ортиқ вақт мобайнида тўламаслик энг кам ойлик иш ҳақининг 50 баробаригача миқдорида жарима, 3 йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёки олти ойгача қамоқ жазоси билан жазоланади.

Шу маънода, алиментни ўз вақтида тўламай келаётган қарздорларга нисбатан 2015 йилда 209 та ва 2016 йилда жами 306 та, 2017 йилнинг август ойи ҳолатида 116 та жиноят ишлари қўзғатилган. Энди тасаввур қилинг фуқаронинг ўз фарзандига алимент тўлаши учун давлат отанинг (она) мажбуриятини Қонун асосида белгилаб қўйган бўлсада баъзи фуқаролар на ота-оналик мажбуриятини бажариб фарзандининг келажакини таъминлайди ва на Қонунларда белгиланган фуқаролик бурчини адо этади.

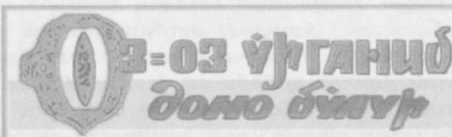
Ўзбекистон Республикаси Президентининг виртуал қабулхонаси орқали 2017 йилнинг 1 январидан 2017 йил 22 август кунига қадар Тошкент шаҳри ҳудуди бўйича жисмоний ва юридик шахслардан 3.302 та мурожаат келиб тушган бўлса, шундан 1.397 таси яъни, 42,3 фоизининг алимент қарздорлиги масалаларига тааллуқлиги бу юқоридаги сўзизимизнинг яна бир исботидир.

Шунинг учун ота ёки онанинг ишсизлиги фарзанда алимент пули тўламаслик учун асос бўлолмайди. Бунда алимент миқдори ўртача ойлик иш ҳақи миқдори бўйича белгиланади ва тўлиқ тўлаш мажбурий саналади.

Муқаддас динимиз Ислонда ҳам оталарнинг фарзандларига берадиган тарбияси улуг ҳисобланган. Пайғамбаримиз Муҳаммад алайҳиссалом “Ҳеч ким фарзандига чиройли одобдан кўра улугроқ нарсаси беролмайди”, деб марҳамат қилганлар. Афсуски, баъзи оталар нафақат чиройли одоб беришни, балки елкасига юклаган оталик мажбуриятларини ҳам насия қилишмоқда. Фарзанд эса хоҳ тўкин оилада вояга етсин, хоҳ ёлғиз она тарбияласин, барибир ҳаётда ота-онасидан андоза олади.

Оила қўргонининг пойдевори ишонч, устунлари меҳр ва муҳаббат, деворлари садокат-у вафо, дарвозалари ор ва номусдан тиклангандагина мустаҳкам бўлади. Устунларнинг қанчалик бақувватлиги-ю, ўзаро тенглиги, бир-бирига монандлиги қўргонни шамол-у бўронлар таъсирида бузилиб, тўкилиб кетишдан ҳимоя қилади. Аввало оилангизни асрагн, унинг мустаҳкам бўлишига ҳаракат қилинг. Зеро, ҳар бир фарзанд чинакамгина бахтли бўлишга ҳақли.

Жамолддин БҰРИЕВ,
Бош Прокуратура ҳузуридаги
Мажбурий ижро бюроси Тошкент
шаҳар бошқармасининг
бошлиғи ўринбосари

Маҳмуд ТОИР,
Ўзбекистон халқ шоири

ТЎРТЛИКЛАР

Тонгда кўзинг очиб нур кўрмоқ

бахтдир,

Ўйғониб ўзингни хур кўрмоқ бахтдир.

Изингда умрингга издош турганда,

Кафтингда дуодан дур кўрмоқ

бахтдир.

* * *

Китоб эл мулкидир, дил тортар бўлса,

Ўқиб уқиса-ю, ҳам ёдлар бўлса.

Ёмон ёзган одам элдан ўкинмай,

Ўзидан додласин, ҳар додлар бўлса.

* * *

Кўшиқ қаритмайди деганча бордир,

Яхши кўшиқ эл ичра ифтихордир.

Мумтоз наволардан таралган ҳар оҳ,

Аслида кўҳна дард, кўҳна ифтордир.

* * *

Гулзор тараф бўлмоқ, гул тараф

бўлмоқ,

Элнинг эъзозига мушарраф бўлмоқ,

Элнинг эътирофи сен учун, Маҳмуд,

Асли хур фикрда эл тараф бўлмоқ.

* * *

Хуш назар инсоннинг кўздаги нури,

Демишлар хуш дуо сўздаги нури.

Хуш назар, хуш дуо тарки одатмас,

Киёматда бўлғай ўздаги нури.

* * *

Унган гул — бу ёшлик, шодлик

шонаси,

Сўлган гул — кексалик, гамнинг

бодаси.

Елларга соврилган ёшлик баҳори

Маънисиз қариган жоннинг жоласи.

* * *

Бахтнинг энг аввал эрки бўлади,

Ҳам яна қалбда кўрки бўлади.

Мардни масофадан билолмағайсан,

Кўрмайин керилган кулги бўлади.

* * *

Отанг ортингдаги туморинг бўлар,

Онанг олдда туриб хуморинг бўлар.

Болангни, болангни таърифи шундай,

У сени эл ичинда оринг бўлар.

* * *

Бугдой нонинг бор-у, бугдой сўз қани,

Меҳрга лиммо-лим тўлган кўз

қани?

Ўзинг-ку, қаршимда турибсан,

кўрдим,

Иймондан порлаган ёруғ юз қани?

* * *

Ўзингдан ўзингни қидириб топдинг,

Топмадинг, ўзингдан гумонда

қолдинг.

Ҳечдан кўра балки кеч ҳам

яхшидир,

Чунки сен ўзингдан ибрат

тополдинг.

* * *

Тонг билан тўлғонсанг, тийрак

нигоҳсан,

Иймонда собитсан, ўздан огоҳсан.

Элнинг элагидан эъзозда ўтсанг,

Элнинг наздида сен мангу уйғоқсан.

* * *

Чимдим ситам кўрсанг, ботмон деб

айтдинг,

Ўзингни омадга ётман, деб айтдинг.

Ғам ботмон келганда, омад кетганда,

Айт энди, мард бўлсанг, шодман

деб айтгин.

* * *

Чирок туннинг чимматин ёрар,

Иймон дилнинг зулматин ёрар.

Тунда ҳаё ҳамроҳинг бўлса,

Тонгда куёш ҳавасла қарар.

* * *

Шифтга боқиб ҳикмат топмайсан,

Сен омадга эшик ёлғайсан.

Кўнглинг кўзин пардасин сидир,

Юрагингдан куёш топгайсан.

Яқинда Ўзбекистон Миллий матбуот марказида “Ўзбекистон” нашриёт-матбаа ижодий уйи ҳамкорлигида тарихчи олим Шўҳрат Эргашевнинг атоқли давлат арбоби ва ёзувчи Шароф Рашидов таваллудининг 100 йиллигига бағишлаб ёзилган “Эрк истар кўнгил” деб номланган китобининг тақдироти бўлиб ўтди.

Китоб тақдироти

ЭРК ИСТАР КЎНГИЛ

Тадбирда академик А.Асқаров ва бошқалар Президентимизнинг шу йил 27 мартдаги “Атоқли давлат арбоби ва ёзувчи Шароф Рашидов таваллудининг 100 йиллигини нишонлаш тўғрисида”ги Қарори ижроси доирасида олиб борилаётган кенг кўламли ишлар мамлакатимизнинг фидойи ва жонқуяр фарзанди хотирасини абадийлаштириш, ёшларни ватанпарварлик ва миллий анъаналаримизга ҳурмат ва эҳтиром руҳида тарбиялашга хизмат қилаётганини таъкидлади.

— Шароф Рашидов ўз фаолияти давомида юртимиз манфаати учун курашган ва фидойилик кўрсатган инсон, — дейди тарих фанлари доктори, профессор Қарамон Ражабов, — Улар раҳбарлик қилган даврда мамлакатимизда илм-фан, адабиёт, санъат ривожланиш баробарида миллийлигимизнинг юксак намуналари билан жаҳон маданияти ҳам бойитилди. Шаҳар ва қишлоқлар қиёфаси ўзгарди, Тошкент Шарқнинг энг гўзал шаҳарларидан бирига айланди. Ўзбекистон харитасида Навоий, Гулистон, Янгиер, Зарафшон, Учқудуқ каби янги шаҳарлар пайдо бўлди. Тарихчи олим Шўҳрат Эргашевнинг мазкур китоби юрт фидойисининг халқимиз фаровонлиги йўлида қилган тарихий хизматлари баён этилган. Муаллиф собиқ тузум даври кирдикорлари ҳақида ёзар экан, атоқли давлат арбобини китобхон кўз ўнгига ҳамиша юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигини ўйлаб иш юритган улкан сиёсий арбоб сифатида гавдалантиришга ҳаракат қилади.

Шароф Рашидов ҳаёти ва фаолиятига бағишланган китоб саҳифаларида Ўзбекистонда юз берган муҳим сиёсий жараёнлар, уларнинг иш-тироқчилари ҳақида ҳикоя қилинади.

Зеро, бу давр умумий маънода ўзбек халқининг XX аср мустақилликка бўлган даври тарихи ҳисобланади. Бу анъанавийлик билан модернизация, исломий анъаналар билан коммунистик дахрийлик ўртасидаги кураш тарихи. Бу кураш адабиёт, санъат, фан ва маорифни, миллий онг ва эътиқодни, кундалик турмуш ва урф-одатларни, ҳуллас ижтимоий ҳаётнинг барча жабҳаларини қамраб олган ва узоқ давом этган чинакам кураш эди. Бу курашнинг натижаси ўзбек халқининг ўзлигини, ўз миллий гуруҳини сақлаб қолиши, Ватан деган муқаддас тушунчанинг халқимизнинг онгига чуқур илдиз отиши ва албатта, Ўзбекистоннинг мустақиллигига эришиши бўлди.

У сиёсатчи раҳбар, ёзувчи ва фуқаро сифатида шу замонга, унинг юзларида ҳамда эҳтиёжларига хизмат қилди. Совет тузumi, коммунистик мафкура имконият берган даражада бир умр, аввало мамлакатимиз, Ўзбек халқи манфаатлари учун курашди.

Шунингдек, китобда замонавий тарихшунослигимизда анча муаммоли бўлган советларга қарши қуроли ҳаракат, “маданий инқилоб”, “пахта иши” каби ҳодисаларга ҳам янгича ёндашиш ва баҳо беришга ҳаракат қилинган. Китобдан Ватанимиз тарихи билан қизиқувчи барча китобхонлар таниқли давлат арбоби ва ёзувчи ҳақида кенг маълумотлар олиши мумкин.

Гулчехра ДУРДИЕВА

Пойтахтимиздаги Заҳириддин Муҳаммад Бобур номидаги Тошкент Марказий эко боғида мустақиллигимизнинг 26 йиллиги ҳамда “Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йили”га бағишлаб нурунийлар ўртасида спорт мусобақалари ўтказилди.

СПОРТ – САЛОМАТЛИК ГАРОВИ

Ўзбекистон фахрийларининг ижтимоий фаолиятини қўллаб-қувватлаш “Нуруний” жамғармаси Тошкент шаҳар бўлими томонидан ташкил этилган мусобақада уч юзга яқин нуруний отахон ва онахонлар оммавий спортнинг шахмат, шашка, бадминтон, стол тенниси, эркин кураш, енгил атлетика, тез юриш, “Кувноқ стартлар” турлари бўйича қатнашдилар.

“Эъзозли аёллар” спортчи гуруҳи аъзолари “Гимнастрада” намойиши билан мусобақаларни бошлаб беришди. Ушбу гуруҳда 80 ёшдан ошган Кумри ая Абдуллаева ҳам иштирок этди.

— 5 йилдан буён 350 нафардан ортқ аёл Ўзбекистон Миллий боғида тонгда гимнастика машқларини бажариш учун йиғилмиш, — дейди Шайхонтоҳур туманидаги “Эъзозли аёллар” гуруҳи раҳбари Фароғат Шодиметова. — Гуруҳимизнинг аёллари билан турли мусобақаларда қатнашиб, совринли ўринларни олаётганимиздан мамнунмиз. Спортнинг саломатлик учун фойдаси жуда катталигини ёшларимизга ўқитишмоқчи эдим. Баъзи аёлларимиз гимнастика билан шугулланмасидан аввал бир йилда тўрт мартаба касалланган бўлса, эндиликда соғлом ва тетик ҳолда юришларидан жуда мамнунлар.

Тадбирни “Нуруний” жамғармаси Тошкент шаҳар бўлими раиси Рустам Калонов ҳамда Тошкент шаҳар Жисмоний тарбия ва спорт бошқармаси бошлиғи Маъмур Саидқосимов табрик сўзи билан очиб, истиқлолнинг илк кунларидан мамлакатимизда нурунийларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва уларга муносиб турмуш шароитини яратишга алоҳида эътибор қаратиб келинаётганини эътироф этишди.

— Шахмат ақлни чархловчи спорт тури эканлигига оила аъзоларим билан амин бўлганмиз, — дейди Чилонзор туманидаги “2-Қатортол” маҳалласида истиқомат қилувчи Ҳасан Юнусов. — Маҳалламизда аҳолини спортга жалб қилиш, соғлом турмуш тарзини кенг тарғиб этиш мақсадида турли спорт тадбирлари, мутахассислар иштирокида семинар-тренинглар ўтказиб келинади. Бундай мусобақалар инсон кайфиятига ижобий таъсир кўрсатади, асосийси соғлиқни мустаҳкамлайди.

Қизгин тарзда ўтган мусобақалардан сўнг голиблар “Нуруний” жамғармаси Тошкент шаҳар бўлими, Тошкент шаҳар Жисмоний тарбия ва спорт бошқармасининг медал ва дипломлари ҳамда ҳомиёларнинг қимматли совғалари билан тақдирландилар.

Зарина РУСТАМОВА

Ислом Исмоилов олган сурат

Спорт янгиликлари

ТАҚВИМДА ЯНА ЎЗГАРИШ БЎЛДИ

Футбол бўйича миллий терма жамоамизнинг жаҳон чемпионатида саралаш турлари ҳал қилувчи босқичи доирасидаги сўнгги 2 та ўйинига жиддий тайёргарлик кўришини таъминлаш мақсадида олий лига жамоалари ўртасидаги мамлакат биринчилиги 19-тури тақвимида ўзгаришлар киритилди.

Унга кўра, 25-26 август кунлари уюштирилган 19-тур баҳсларидан ўрин эгаллаган “Пахтакор” — “Машъал”, “Сўғдиёна” — “Насаф”, “Олмалик” — “Локомотив” клублари ўртасидаги баҳслар ўтказилмади. Бу беллашувларнинг қачон бўлиб ўтиши ҳақида кейинроқ хабар қилинади.

Қилмиш – қидирмиш

“ПУЛИНГИЗ КЎПМИ, ЎҚИШГА КИРИТАМАН...”

Кийинишни қойиллатиб, ўзини қўлидан бирор иш келадигандай кўрсатиб, содда фуқароларни лақиллатиб юрган фирибгарлар ҳақида эшитгандирсиз. Улар ҳеч қачонда ишламаса-да, ўзини юқори лавозимда ишлагандек кўрсатиб, одамларга паст назар билан қараб, сизни чув тушириб кетади.

Моҳир Матчоновни (исм-шарифлар ўзгаририлган) ана шундай фирибгарлардан бири дейиш мумкин. У Ҳоразм вилоятида туғилган, олий маълумотли, муқаддам бир неча бор фирибгарлик жинояти билан қамалган. Озодликда кичик ҳам ўзини тўғри йўлга бошламади. Аксинча, эски ҳунарини давом эттирди.

Маълум бўлишича, М. Матчонов жамиятда бирор бир ижтимоий фойдали меҳнат билан шугулланмасдан, судланиб, ўзига тегишли ҳулоса чиқармасдан, фирибгарлик йўли билан ўзганининг мулкни қўлга киритиш учун ўзини гўёки юқори лавозимда ишлайдиган қилмиш кўрсатиб, фуқароларни ишонтириш орқали бир қатор жиноятларни содир этган.

М. Матчонов ўзи билан танишган фуқароларнинг фарзандларини асосан Тошкент давлат юридик университетига юқори лавозимда ўтирган “таниш-

лари” орқали киритиб қўйишни ваъда қилган. Бир сафар қашқадарёлик Жавлон Юнусовдан юридик университетга киритиб қўйишга ваъда бериб, 20 минг АҚШ долларини олган бўлса, яна бир гал ўзининг ҳамюртлари Бобомурод Қўраёвнинг 5 нафар жиянларини Тошкентдаги турли олий таълим даргоҳларига киритиб қўйишни ваъда қилиб, 53 минг АҚШ долларини алдиб, ишончига кириб олиб қўлга киритган.

Аслида эса, М. Матчонов ҳеч қачонда ишламайди, юқорида тузукроқ таниши ҳам йўқ. Бор-йўғи товланмачи фирибгар бўлиб чиқди. Пулларни қўлга киритгандан кейин ҳам бирор-бир киши билан ўқишга киритиш мақсадида гапланмаган. У қалбаки гувоҳнома ясаб, ўзининг фирибгарлик жиноятларини амалга ошириш учун фойдаланиб келган. Ўқишга киритаман, деб фуқаролардан олган пулларни ўз

эҳтиёжи йўлида ишлатган.

Уртада айрим ишонувчан фуқароларнинг унга ўз қўли билан пул бериб ололмагани қолди. “Кўза кунда эмас, кунда синди”. Фирибгарнинг қилмишлари ошқор бўлиб, қонун олдида жавоб беришига тўғри келди. Лекин шу ўринда бир фикрни айтишнинг келади. Нега фуқароларимиз озгина сезгирроқ эмас, бунчалар ишонувчан бўлиш кишига ҳаммиса панд беришни тушунмайдилар. Ахир бир умр меҳнат қилиб топган маблағини бир товланмачининг “ялло” қилиб юришига топшириш увол эмасми?

Суд М. Матчоновга нисбатан барча айбларини эътиборга олиб, узил-кесил 9 йил муддатга озодликдан маҳрум қилиш жазосини тайинлади.

Ботир МИРҲАМИДОВ,
Бош прокуратура ҳузуридаги СВОЖЖДЛҚ Департаментининг Чилонзор туман бўлими бошлиғи

ХАЛҚАРО ТУРНИР ЯКУНЛАНДИ

Қирғизистон пойтахти Бишкек шаҳрида футбол бўйича аёллар терма жамоалари ўртасида уюштирилган “Уч миллат кубоги” Халқаро турнири якунига етди.

Кувонарли жиҳати шундаки, Қозғистон, Қирғизистон ҳамда Ўзбекистон аёллар терма жамоалари ўртасида ташкиллаштирилган мазкур турнир ҳамюртларимизга омад келтирди. Дастлабки турда ҳамюртларимиз

қозғистонлик аёл футболчиларни 7:0 ҳисобида таслим этган бўлса, айнан Қозғистон терма жамоасига қарши кечган иккинчи баҳсда ҳам аёллар терма жамоамиз яққол устунлик қилди. Ўйин ҳамюртларимизнинг 6:0 ҳисоби-

даги ғалабаси билан тугади. Мезбонлар — Қирғизистон ҳамда Ўзбекистон терма жамоалари ўртасидаги халқ қилувчи беллашув 3:1 ҳисобида ҳамюртларимизнинг ғалабаси билан якунланди. Қирғизистон — Қозғистон терма жамоалари беллашувида томонлар 2:2 ҳисобидаги дуранга рози бўлишди.

Турнир якунида голиб бўлган Ўзбекистон аёллар терма жамоамиз Тошкентга ёруғ юз билан қайтди.

шид Тоиржонов голларга муаллифлик қилди.

Бош соврин учун Хитойнинг “Урумчи” клубига қарши майдонга тушган “Спартак” жамоаси рақибига 0:1 ҳисобида имкониятни бой бериб қўйди. Халқаро турнирнинг кумуш медалларига эга чиққан “Спартак” футболчилари финалда ўзларидан бир ёш катта ўсмирлар билан куч синашишганлигини таъкидлаб жон.

Акбар ЙЎЛДОШЕВ

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Миробод тумани Тадбиркорлик субъектларини рўйхатдан ўтказиш инспекцияси томонидан 21.12.2010 йилда №004934-03 реестр рақами билан рўйхатдан ўтган “TOLIM QURILISH” МЧЖ (ИНН: 207105127) таъсисчиларининг 2017 йил 15 августдаги 01-сонли қарорига асосан

ТУГАТИЛАДИ

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб 1 ой муддат ичида қуйидаги телефон рақами орқали қабул қилинади: +99899 803-34-50.

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Сирдарё педагогика коллежи томонидан 1996 йилда Султанбекова Сауле Сулеймановна номига берилган № 499104 рақамли диплом йўқолиши сабабли

Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитасининг Кадрларни қайта тайёрлаш ва статистика тадқиқотлари маркази жамоаси Ахборот коммуникация технологиялари ва бухгалтерия хисоби кафедраси доценти

Фарҳод Жумабоевич АКБАРОВнинг вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия изҳор этади.

“101”

МУЛКИНГИЗНИ АСРАЙ БИЛИНГ!

Ёнғин хавфсизлиги ходимлари неча бор огоҳлантиришлари, жаримага тортишларига қарамай, ҳамон ўз билганидан қолмай, уйларидан носоз электр, газ плиталаридан фойдаланиб келаётган ҳамшаҳарларнинг борлиги, вақти келиб хонадонларидан ёнғин содир бўлганда эса ёрдам сўраб югуриб қолаётганларини кўриб кишида ҳам ҳайрат, ҳам ачиниш ҳисси уйғонади.

Ахир куни кеча тинч ва осуда ҳаёт кечириб, ўз меҳнат маҳсулидан баҳра олиб юрган оиланинг уйи бир кечада қулга айланиши қимнинг ҳаёлига келибди дейсиз? Агар соҳа ходимларига қулоқ солишганда, ёнғин хавфсизлиги қондаларига амал қилишганда бундай ҳол ўз бермасди.

Ҳақ гап аччиқ бўлади. Кишини ҳушёр тортиради. Масалан, Ж.Абдуҳалилов фақат уйигина эмас, танаси ҳам куйганлардан бири. У газ плитасидан фойдаланганда қондан бутунлай унутди. Оқибатда ёнғин содир бўлиб, уй соҳиби иккинчи даражали куйиш тан жароҳатини олди.

Инсон орзу билан яшайди, меҳнат қилади, мол-мулк ортиради. Аммо уни ёнғин оқибатларидан асрашни билмайди. Агар билганда ва унга амал қилганда бошига қўргуликлар тушмасди. Демак ҳамма гап ёнғин хавфсизлиги қондаларини билиш ва уларга амал қилишда. Шундай эмасми?

Ёнғиндан бўлсин, ёнғинни ўчиришдан кўра унинг олдини олиш осондир.

Н.ҲАШИМОВ,
Тошкент шаҳар ИИББ ЁХБ инспектори, капитан

Ёнғин хавфсизлиги хизмати ходимларининг асосий вазифалари — энг аввало, ёнғинларнинг олдини олиш, аҳоли ўртасида кенг кўламли тушунириш ва тарғибот ишларини кўчатиришдан иборат.

Аммо ёнғинларнинг асариати кишиларнинг лоқайдлиги, бепарволиги, ёнғин хавфсизлиги қонун-қондаларига риоя қилмасликлари ва болаларнинг олов билан ўйнашлари натижасида юзага келимод. Ёнғин хавфсизлиги бўлими ходимлари ёнғинларнинг олдини олиш мақсадида доимий равишда хонадонлар, кўп қаватли уйларда бўлиб, ёнғинларга сабаб бўлувчи ҳолатларни аниқлашга, аҳоли билан ҳамкорликда бу нуқсонларни ўз вақтида бартараф этишга, энг муҳими эса, мана шундай камчиликлар қандай салбий ҳолатларга олиб келиши мумкинлигини тушуниришга алоҳида эътибор қаратиб келишмоқда.

Маҳмуд КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президент Девони биносини Ёнғиндан муҳофаза қилувчи Ёнғин хавфсизлиги бўлини маси инспектори, сержант

Болалар бизнинг келажагимиз, уларни асраб-авайлаб Ватанимизга содиқ, ҳар тарафлама етук инсон бўлиб қамол топишларига биз жавобгармиз.

Шундай экан, ҳар биримиз қаерда бўлсак ҳам улардан насихатимизни, ҳаёт учун керакли сабоқларимизни ҳеч қачон аямайлик. Ёнғин эса бир неча сонияда мол-мулк ва яқинлардан ажрата оладиган бир офатдир. Ҳаётда содир бўладиган дахшатли фалокатлардан бири шубҳасиз ёнғин. Олов ҳеч қачон ва ҳеч нимани аямайди. Ер юзидан ҳар кун содир этилаётган ёнғинлар эса неча-неча инсоннинг ҳаётига зомин бўлиб қолмоқда.

Ерлан ДЖУРАБЕКОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президент Девони биносини Ёнғиндан муҳофаза қилувчи Ёнғин хавфсизлиги бўлини маси инспектори, кичик сержант

Агар биз кундалик турмушимизда содир бўлаётган ёнғинларни таҳлил қилсак, асарият ҳолларда бундай офатлар ўзимизнинг бепарволигимиз, ёнғин хавфсизлиги қондаларига риоя этмаслигимиз, ёш болаларга эътибор бермаслик оқибатларида юзага келаётганлигига гувоҳ бўламиз.

Ачинарлиси фуқаролар билиб туриб ўзлари ва мол-мулкни хатарга қўйишади. Кўпчилик уйдада электр тизимини ўзи билганча, хавфсизлик қондаларига риоя қилмасдан таъмирлайди. Худди шундай ҳолатларни қорхона, ташкилотларда ҳам учратиш мумкин. Баъзи бир беғамроқ бекаларимиз эса ҳаз анжамода овқат қолдириб, ёнғин сабабчиси бўлиб қолмоқдалар. Ёнғин нафакат уй қурилмалари, жиҳозларни қулга айлантиради, ушбу офат кўплаб инсонлар ҳаёти, соғлигини ва ёшлигини ўзи билан олиб кетади. Бир умрга мажруҳга айлантиради.

Шу сабаб ёнғин хавфсизлиги бўлими ходимлари сизлардан эътиборли бўлишингизни сўраб қолади.

Фуломжон ПИРМАМАТОВ,
Тошкент шаҳар ИИББ “Маърифат маркази” ЁХБ инспектори, кичик сержант

 ЎЗГИДРОМЕТ ХАБАР ҚИЛАДИ	Ҳарорат кечаси — 18-20, кундузи — 32-34 даража иссиқ бўлади. Ўзгидрометнинг мониторинг хизмати маълумотига кўра,
Тошкент шаҳрида 6 сентябрь куни ҳаво ўзгариб туради, ёнғинга чилик бўлмайди. Шарқдан ғарбга йўналишини ўзгартирган шамол секундида 5-10 метр тезликка эсади.	6 сентябрда Тошкент шаҳрининг об-ҳаво шароити шаҳар ҳаво муҳитида зарарли моддаларнинг бир оз тарқалиб кетишига имконият яратди, ифлосланиш даражаси паст бўлади.

Тошкент оқшоми

Манзилимиз: 100029, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кучаси, 32

ТЕЛЕФОНЛАР:
Эълонлар. (0-371) 233-28-95.
Факс. (0-371) 233-29-55

2007 йил 19 январда Тошкент шаҳар Матбуот ва ахборот бошқармасида 02-1-рақам билан рўйхатга олинган

Наشري етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки “Тошкент почта”га — 233-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин. Газета тахририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

МУАССИС: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Бизнинг электрон манзил: gazeta-vto@umail.uz

Буюртма Г. 935

Душанба, сешанба, чоршанба, пайшанба ва жума кунлари чиқади
Нашр кўрсаткичи — 563

Ҳажми — 2 босма табоқ, офсет усулида босилади.
4741 нусхада босилди.
Қозғ бичими А-2

Нашр учун масъул О. Ҳазратов

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Қорхона манзили: Буюк Турон кучаси, 41-уй

Бош муҳаррир Акмал АҚРОМОВ